

Warszawa, 17. 12. 2008

**MINISTERSTWO
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
SEKRETARZ STANU
PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Jarosław Duda
BON – IV – 0701 –2–ZW/08**

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. LGZ-020-00236.....
Data wpływu 18. 12. 2008.....

**Pan
Lech Czapla
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu**

Szanowny Panie,

Odpowiadając na Pana pismo z dnia 19 listopada 2008 r., znak: PS-337/08, w sprawie zaopiniowania poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym, uprzejmie wyjaśniam:

Ograniczenia funkcjonalne, jakie niesie ze sobą niepełnosprawność, stanowią zasadniczą barierę, często niemożliwą do samodzielnego pokonania. Dlatego też wszelkie działania mające na celu zniesienie tych ograniczeń, w tym działania zmierzające do zapewnienia osobom niepełnosprawnym jak najszerszej możliwości pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, stanowią klucz do rozwiązania wielu problemów, które osoby niepełnosprawne napotykaają w codziennej egzystencji.

Zaproponowane w przesłanym projekcie rozwiązania dotyczące możliwości głosowania, przez osoby zaliczone do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez pełnomocnika – jakkolwiek stanowią krok w dobrym kierunku - to jednak nie zapewniają osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, którego jednym z wyznaczników jest możliwość korzystania z czynnego prawa wyborczego.

Proponowane rozwiązanie stwarza możliwość realizacji tego prawa wyłącznie w przypadku uczestnictwa w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Przedmiotowe ograniczenie instytucji pełnomocnictwa stawia pytanie o przesłanki wyłączenia zastosowania tego rozwiązania w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i uczestnictwie w referendum ogólnokrajowym a także referendum lokalnym. Ponieważ trudno znaleźć racjonalną odpowiedź na to pytanie (nie zawiera jej w szczególności uzasadnienie do przedłożonego projektu), instytucja pełnomocnictwa powinna w mojej ocenie znaleźć zastosowanie w każdym ze wskazanych powyżej przypadków realizacji czynnego prawa wyborczego. Dopiero w takim kształcie stanowić będzie ona rzeczywisty element procesu uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu publicznym.

Niezależnie od wskazania potrzeby umocowania instytucji pełnomocnictwa w przepisach:

- ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360, ze zm.),
- ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 47, poz. 544, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r., Nr 159, poz. 1547, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57, poz. 507, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985, z późn. zm.),

pragnę zwrócić uwagę na dwa aspekty proponowanego rozwiązania.

Pierwszy z nich ma charakter legislacyjny i dotyczy propozycji zapisu art. 2 ust. 5 projektu w części odnoszącej się do treści art. 106a ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219 z późn. zm.). Użyte w tekście propozycji przepisu wyrażenie *z uwzględnieniem art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92), sugeruje wyłączenie z grona podmiotów uprawnionych do skorzystania z pełnomocnictwa osób posiadających orzeczenie organów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o całkowitej niezdolności do pracy lub samodzielnej egzystencji, o których mowa w art. 5 pkt 1-3 przedmiotowej ustawy. Dlatego proponuję następujące brzmienie ust. 1 *Wyborca posiadający orzeczenie o zaliczeniu do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności albo orzeczenie organu rentowego bez względu na datę jego wydania, równoważne na mocy przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92), *może udzielić pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu w wyborach.*

Drugi aspekt ma charakter konstytucyjny i dotyczy zasady bezpośredniości obowiązującej w wyborach do Parlamentu Europejskiego, a także w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Zasada bezpośredniości odnosi się do sposobu wyboru posłów i senatorów oraz prezydenta. W jej świetle to sami wyborcy, bez żadnego pośrednictwa dokonują bezpośrednio ostatecznego wyboru. Rozumiem, iż proponowane rozwiązanie zasady tej nie narusza.

Jednocześnie pragnę zwrócić uwagę, iż przedmiotowa opinia, wyrażona w trybie art. 34 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92), nie zastępuje stanowiska Rządu, które ma on prawo wyrazić w związku z art. 35 ust. 2 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. z 2002 r. Nr 23, poz. 398, z późn. zm.).

Z poważaniem

PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

BSA III - 021 - 228/08

Warszawa, dnia 23 grudnia 2008 r.

Pan
Lech CZAPLA
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Prezencie,

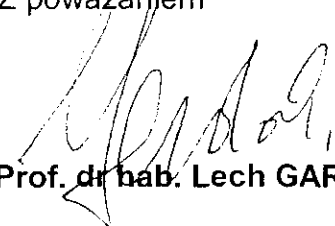
W odpowiedzi na pismo z dnia 19 listopada 2008 r., Ps-337/08 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do **poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym.**

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. *LCZ-020-00248*

Data wpływu *30.12.2008*

Z poważaniem

Prof. dr hab. Lech GARDOCKI

Warszawa, dnia 23 grudnia 2008 r.

**SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ**

Pl. Krasińskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

BSA III – 021 – 228/08

**Opinia Sądu Najwyższego
w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym**

(nadesłanego przy piśmie Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu – Lecha Czapli z dnia 19.11.2008 r. nr PS –337/08)

Przedłożony do zaopiniowania projekt nie budzi zasadniczych wątpliwości w takim zakresie, w jakim rzeczywiście proponuje się w nim „uszczelnienie” systemu finansowania komitetów wyborczych.

Ponownej oceny wymaga natomiast propozycja zniesienia osobowości prawnej komitetów kandydatów na urząd Prezydenta RP i wprowadzenia zasad odpowiedzialności za zobowiązania majątkowe tych komitetów na zasadach analogicznych, jak dla komitetów wyborczych w wyborach do Sejmu RP i do Senatu RP.

Z formalnego punktu widzenia tę ostatnią propozycję trudno zaliczyć do stanowiących element „uszczelniania” systemu finansowania komitetów wyborczych. Ewentualne jej przyjęcie wprowadzi natomiast istotne zróżnicowanie pozycji prawnej partyjnych lub koalicyjnych komitetów wyborczych, które, w istocie są komitetami osoby prawnej lub osób prawnych reprezentowanymi przez osoby pełniące funkcje organów tych osób, w stosunku do pozostałych komitetów wyborczych. Powstanie bowiem pytanie o zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych tych ostatnich komitetów, nie tylko w obrocie cywilnoprawnym, ale i w samych relacjach z Państwową Komisją Wyborczą, sądami, jak i organami administracji publicznej. Autorzy projektu nie odpowiadają na istotne pytanie, jak, nie mając osobowości prawnej, nie-

partyjne lub niekoalicyjne komitety wyborcze miałyby pozyskiwać środki finansowe na cele kampanii wyborczej zwłaszcza, że jednocześnie proponują pozbawienie, w szczególności tych komitetów, możliwości pozyskiwania takich środków w sposób dopuszczonymi przepisami o zbiórkach publicznych (*por. propozycja zmiany art. 87 ustawy*). Brak posiadania osobowości prawnej przez niepartyjne lub niekoalicyjne komitety wyborcze w praktyce uniemożliwiłaby im, jako komitetom, między innymi przyjmowanie darowizn, a także zaciąganie we własnym imieniu kredytów.

Faktem jest, że także dotychczasowa osobowość prawna komitetów wyborczych była swoistą i na swój sposób ograniczoną osobowością prawną, albowiem „jedynie w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy” (*por. art. 40 e aktualnie obowiązującej ustawy o wyborze Prezydenta RP*). Taka konstrukcja osobowości prawnej komitetu wyborczego, w danym wypadku dla potrzeb wyborów na urząd Prezydenta RP, nie powinna być interpretowana jako mająca służyć zwolnieniu od osobistej odpowiedzialności każdego z członków danego komitetu za jego działania lub zaniechania, ale – jedynie – jako wskazująca na uzyskanie osobowości prawnej w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy regulującej funkcjonowanie tego typu komitetu z dniem zarejestrowania przez Państwową Komisję Wyborczą.

Dla usunięcia ewentualnych wątpliwości w tej kwestii można rozważyć celowość wprowadzenia do art. 40e ustawy o wyborze Prezydenta RP w jego aktualnym brzmieniu drugiego zdania o treści proponowanej w przedłożonym projekcie, ale nie jako zdania zastępującego obecną treść art. 40e, a jedynie jako zdania ją uzupełniającego.

O specyfice osobowości prawnej komitetu wyborczego świadczy także treść art. 87j w obecnym brzmieniu ustawy o wyborze Prezydenta RP, a więc wymieniającego sytuacje, w których dochodzi do „rozwiązania z mocy samego prawa komitetu wyborczego”, a w świetle proponowanej jego nowelizacji, także w wyniku rozwiązania przed dniem wyborów. Nie obojętne dla funkcjonowania komitetu wyborczego w wyborach na urząd Prezydenta RP jest też ewentualne skreślenie kandydata z listy kandydatów na ten urząd w sytuacjach wymienionych w art. 44 ustawy.

Te okoliczności sprawiają, że na rozważenie wydaje się zasługiwać nadanie art. 40e następującego brzmienia:

„Art. 40e. 1. Komitet wyborczy, nie będący komitetem wyborczym partii politycznej lub koalicji partii politycznych, nabywa osobowość prawną, w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy, z dniem zarejestrowania przez Państwową Komisję Wyborczą, a traci ją z dniem rozwiązania z mocy ustawy. Za zobowiązania majątkowe takiego komitetu odpowiadają solidarnie jego członkowie i pełnomocnicy.

2. Komitet wyborczy może ulec rozwiązaniu przed dniem wyborów przez przyjęcie zawiadomienia o jego rozwiązaniu przez Państwową Komisję Wyborczą.

3. Skreślenie popieranego przez komitet wyborczy kandydata z listy kandydatów przed dniem wyborów zastępuje zawiadomienie, o którym mowa w ust. 2.

4. Komitet wyborczy, nie będący komitetem wyborczym partii politycznych lub koalicji partii politycznych, który uległ rozwiązaniu przed dniem wyborów, zachowuje osobowość prawną, z tym że realizuje jedynie prawa i obowiązki właściwe dla komitetu wyborczego od dnia wyborów.”

Proponowane rozwiązanie pozwoli na zrównanie sytuacji prawnej z jednej strony partyjnych i koalicyjnych komitetów wyborczych, jako - obecnie - komitetów reprezentowanych przez organy osób prawnych, a z drugiej strony pozostałych komitetów wyborczych.

W konsekwencji na ponowne rozważenie wydaje się zasługiwać propozycja uchylecia całego art. 84a ustawy o wyborze Prezydenta RP, który precyzyjnie reguluje kwestie początku pozyskiwania i wydatkowania środków przez komitety wyborcze, jednoznacznie wskazując, że komitet wyborczy może pozyskiwać i wydatkować środki dopiero od dnia uzyskania osobowości prawnej, i zastąpienia treści tego przepisu przez nadanie nowego brzmienia art. 87a ustawy, w szczególności przez nieprecyzyjne odesłanie do art. 40d ustawy, który, gdyby nie miało dojść do jego zmiany, reguluje kwestie rejestracji komitetów wyborczych przez Państwową Komisję Wyborczą, z możliwością zaskarżania postanowień PKW o odmowie rejestracji komitetu, a nie przyjmowania zawiadomień o powstaniu komitetu wyborczego. Wydaje się, że nie powinna ulec zmianie procedura rejestracji komitetów wyborczych przez PKW i ogłaszania o ich powstaniu. Należy oczekiwać, że zostanie utrzymana zasada, że wszystkie komitety wyborcze, nie wcześniej niż od dnia ich rejestracji przez PKW, mogą zbierać i wydatkować środki na cele kampanii wyborczej, z wyraźnym zaznaczeniem, że zbieranie tych środków może mieć miejsce nie dłużej niż do dnia

wyborów, a ich wydatkowanie nie dłużej niż do dnia złożenia sprawozdania wyborczego wymaganego treścią art. 87g ustawy.

W tym stanie rzeczy postuluje się wprowadzanie analogicznych zmian, jeżeli chodzi o byt prawny komitetów wyborczych niepartyjnych lub niekoalicyjnych komitetów wyborczych oraz o odpowiedzialność majątkową ich członków i pełnomocników, w innych równolegle zmienianych ustawach, a także w ustawie z dnia 12.04.2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i do Senatu RP (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360 ze zm.), przewidujących możliwość funkcjonowania także niepartyjnych i niekoalicyjnych komitetów wyborczych.

PRZEWODNICZĄCY
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA
Nr KRS 020-96/1-08

Warszawa, 10 grudnia 2008 r.

Dot. PS-337/08

Pan
Lech CZAPLA
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. 102-020-00215

Data wpływu 15. 12. 2008

Szanowny Panie Ministrze!

W załączeniu uprzejmie przesyłam opinię Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 10 grudnia 2008 r. w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym.

Z wyrazami szacunku,

sędzia Stanisław Dąbrowski

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

ODPIS

z dnia 10 grudnia 2008 r.

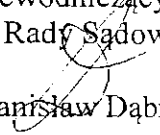
w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym.

Jedynym rozwiązaniem dotyczącym sądownictwa jakie znalazło się w projekcie ustawy jest propozycja zmiany właściwości miejscowej sądów powszechnych uprawnionych do orzekania w sprawach przepadku korzyści majątkowych przyjętych z naruszeniem ustawy przez komitety wyborcze tworzone w celu zgłoszenia kandydata na Prezydenta RP i prowadzenia kampanii wyborczej na jego rzecz. Obecnie jedynym sądem właściwym do orzekania w tych sprawach jest Sąd Okręgowy w Warszawie zaś w projekcie przewiduje się, że mają nim być także inne sądy okręgowe jeśli w ich okręgach znajduje się siedziba organu skarbowego, którego naczelnik wystąpi przeciwko osobom wchodzącym w skład komitetów wyborczych o orzeczenie przepadku bądź wydanie korzyści majątkowej lub zapłatę jej równowartości. Zważywszy na niewielką zazwyczaj liczbę komitetów wyborczych tworzonych na podstawie przepisów ustawy o wyborze Prezydenta RP proponowana zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na obciążenie sądów tego rodzaju sprawami, natomiast najprawdopodobniej przyczyni się do usprawnienia w nich postępowań i obniżenia kosztów (w sytuacji gdy komitety wyborcze będą miały swoje siedziby, a ich członkowie miejsca zamieszkania – poza Warszawą).

Z tego względu Rada opiniuje pozytywnie tę część projektu. Co, do części pozostałej – Rada nie jest organem uprawnionym do wyrażania opinii w związku z ograniczeniem zawartym w art. 2 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 27.07.2001 roku o Krajowej Radzie Sądownictwa.

STWÓRZ
Krajowej Rady Sądownictwa

PREZES
Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa

Przewodniczący
Krajowej Rady Sądownictwa

Sędzia Stanisław Dąbrowski